

Olaylar ve Olgular – Başvuran dini faaliyetlerinden ötürü yargılanma korkusuyla, anavatanı Tacikistan'dan kaçmıştır. Başvuran Rusya'ya gitmiş ve bir süre sonra burada kendisine geçici sığınma hakkı verilmiştir. Bu arada Tacikistan yetkilileri suç komplosu kurma suçlamasıyla başvuranın iade edilmesini talep etmişlerdir. Rus yetkililer bu talebi kabul etmişlerdir; ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin İç Tüzüğü'nün 39. maddesi uyarınca emrettiği geçici tedbir gereğince, başvuranın iade edilmesi ertelenmiştir. Fakat 31 Ekim 2011 akşamı başvuran kimliği belirlenemeyen kişiler tarafından Moskova'da kaçırılmıştır. Başvuran bir veya iki gün alıkonulduktan sonra zorla havaalanına götürülüp, Tacikistan uçağına bindirilmiştir ve Tacikistan'da derhal tutuklanmıştır.

Hukuksal Değerlendirme – 3. Madde: Başvuranın işkence ve kötü muamele konusunda maruz kaldığı gerçek ve yakın tehlike, başvuranın temsilcisi ve Rusya İnsan Hakları Komiseri tarafından yetkili makamlara bildirilmiştir. Doğrusu, başvuranın kaçırılma koşullarının ve kaçırılmasının arka planının, söz konusu tehlikenin varlığı hakkında hiçbir şüphe bırakmamış olması beklenirdi ve yetkililerin diğer kişiler tarafından başvurana karşı gerçekleştirilebilecek yasadışı eylemlere karşı başvuranı korumak için önleyici tedbirler almak üzere harekete geçmesi gerekmekteydi. Buna rağmen Hükümet söz konusu tehlikeyi ortadan kaldırmak üzere vakitlice alınmış bir önleyici tedbir hakkında Mahkeme'yi bilgilendirmemiştir.

Başvuranın yaşadıkları hakkındaki iddiaları *Iskandarov ve Abdulkhakov / Rusya* davalarında kabul edilmiş olan, kesin karineler tarafından fazlasıyla desteklenmiştir. Mahkeme anılan davalarda başvuranların zorla Tacikistan'a gönderilmelerinin Rus yetkililerin bilgisi dışında veya Rus yetkilileri doğrudan veya dolaylı şekilde olaya dâhil olmadan gerçekleşmiş olamayacağına karar vermiştir. Rus Hükümeti mevcut davada bu karinenin aksini ispatlayan herhangi bir delil ileri sürmemiştir. Buna uygun olarak, başvuranın Tacikistan'a zorla gönderilmesi operasyonuna Devlet görevlilerinin dâhil olması gerekçesiyle, savunmacı Devlet Sözleşme uyarınca operasyondan sorumlu bulunmuştur. Hem başvurana geçici olarak Rusya'da sığınma hakkı veren yasaya uygun karar, hem de Mahkeme tarafından düzenlenen bir ara tedbir emri uyarınca başvuranın iade edilmesini önlemek üzere Hükümet tarafından atılan resmi adımları engellemek için Devlet görevlilerinin gerçekleştirdiği eylemler, belirgin keyfiyet ve yetkinin kötüye kullanımı ile nitelendirilmiştir. Operasyon "olağan yasal sistemin dışında" ve "kasten yargı sürecini engellemiş olduğundan, hukukun üstünlüğüne ve Sözleşme ile korunan haklara aykırı olarak" gerçekleştirilmiştir.

Sonuç olarak, başvuranın işkence ve kötü muamele görme konusunda gerçek ve yakın bir tehlikeyle karşı karşıya olduğu, Tacikistan'a zorla nakledilmesine karşı yetkililerin başvuranı korumamaları, olaya ilişkin etkili bir soruşturma yapılmamış olması ve Devlet görevlilerinin operasyona doğrudan veya dolaylı olarak dâhil olmuş olmaları gerekçeleriyle 3. madde ihlal edilmiştir.

Sonuç: ihlal (oybirliğiyle).

34. Madde: Mahkeme tarafından talep edilen geçici tedbir hala yürürlükte iken, Devlet görevlilerinin dâhil olduğu saptanan özel bir operasyonla başvuran, zorla Tacikistan'a uçakla nakledilmiştir. Ulusal yetkililerin, başvuranın hedef ülkeye gönderilmesi için başka bir iç hukuk usulünü kullanarak veya daha endişe verici olarak, başvuranın hedef ülkeye açıkça yasaya uygunsuz ve keyfi bir şekilde gönderilmesine izin vererek mevcut davada belirtilen geçici tedbir gibi bir tedbiri engellemeye çalışmalarına izin verilmesi anlaşılabilir bulunmuştur. Savunmacı Devlet'in geçici tedbiri dikkate almamasının bir sonucu olarak başvuran, Tacikistan'da kötü muamele görme konusunda gerçek bir tehlikeye maruz kalmıştır ve Mahkeme başvuranın 3. madde kapsamındaki haklarından pratik ve etkili bir şekilde yararlanmasını sağlamaktan alıkonmuştur.

Sonuç: ihlal (oybirliğiyle).

Mahkeme ayrıca başvuran hakkındaki 2010 yılına ait iki tutuklama emrine karşı başvuranın itirazının incelenmesinde uzun gecikmeler olması gerekçesiyle 554 maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

41. Madde: Manevi tazminata karşılık olarak 30,000 Avro (EURO) ödenmesine hükmedilmiştir.

46. Madde: Savunmacı Devletin geçici sığınma hakkı vermiş olduğu başvurayı, yabancı bir yargı erkinin yetki alanında yaşamı ve sağlığı hakkındaki mevcut tehlikelere karşı başvurayı korumak için çözüme yönelik somut tedbirler alması gerekmektedir. Savunmacı Devlet'in ayrıca söz konusu olaya ilişkin etkili bir soruşturma gerçekleştirmesi gerekmektedir.

İlaveten, benzer ihlallerin tekrarlanmasını önlemek üzere genel tedbirlerin alınması gerekmektedir. Mahkeme *Iskandarov* davasında verdiği karardan beri aynı türde, tekrarlayan olaylarla karşılaşmıştır. Bu tür olaylar hukukun üstünlüğüne aleni saygısızlık teşkil etmiştir ve belirli Devlet yetkililerinin, hem Rus mevzuatı hem de Sözleşme tarafından öngörülen yükümlülüklerini ihlal eden bir pratik geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Suçluların iadesi ve sınır dışı etme davalarında iç hukuk yollarını daha da geliştirmek ve bu alanda gerçekleştirilen tüm Devlet eylemlerinin yasaya uygunluğunu sağlamak, Mahkeme tarafından düzenlenen ara tedbir emirleri doğrultusunda olası mağdurları korumak ve bu tür tedbirlerin her ihlal edilmesinde veya benzer yasaya uygunsuz eylemler söz konusu olduğunda etkili soruşturma yapmak için kesin genel kuralların hala konulması gerekmektedir. Devlet'in mevcut karar kapsamındaki yükümlülükleri, yinelenen bu sorunun çözüme ulaştırılmasını gerektirmiştir.

(Bk. *Iskandarov / Rusya*, no. [17185/05](#), 23 Eylül 2010, Bilgi Notu sayı 133; ve *Abdulkhakov / Rusya*, no. [14743/11](#), 2 Ekim 2012, Bilgi Notu sayı 156)